

На першій стадії новачків змушують відчути специфіку професії, відмінність представників даної професії від інших людей, їхню залежність від оточення (так, наприклад, для працівників поліції та прокуратури це постійна взаємодія зі злочинним середовищем).

Друга стадія – являє собою «процес дискредитації». Молодий спеціаліст-поліцейський використовує отримані теоретичні професійні знання у практичній діяльності.

Третя стадія – стадія конфлікту і збентеження, коли новачок починає розуміти, що його робота зовсім не така, яку він уявляв під час навчання.

Четверта стадія характеризується відчаєм. Саме на цій стадії новачок обирає: залишитися йому на роботі й виконувати все, що від нього очікують, не намагаючись пояснити доцільність своїх дій, чи звільнитися.

На п'ятій стадії працівник нарешті починає почувати себе фахівцем і розуміти, що відбувається, а на шостій стадії інтеріоризує набір цінностей і норм професійного колективу, який стає його власним [3, с. 70].

Отже, з одного боку, процес професійної соціалізації набуває певного ступеня завершеності при досягненні особистістю професійної зрілості, яка характеризується отриманням високої професійної майстерності і статусу; з іншого боку, професійна соціалізація триває протягом усього професійного життя людини, оскільки вдосконалення професійної майстерності і розвиток професіоналізму не обмежене жодними тимчасовими рамками.

Порушено в роботі питання не є вичерпним й потребує доповнень і уточнень щодо професійного аспекту формування професіоналізму майбутнього фахівця правоохоронної сфери.

Список бібліографічних посилань

1. Погрібна В. Л. Соціологія професіоналізму : монографія. Київ : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2008. 336 с.
2. Беляев Э. В., Шапин Д. Н. К понятию «роли» в социологии. *Личность и ее ценностные ориентации*. 1969. Вып. 2. С. 36–42.
3. Леонтьев Д. А. От социальных ценностей к личностным: социогенез и феноменология ценностной регуляции деятельности. *Вестник Московского университета. Серия 14. Психология*. 1996. № 4. С. 83–94.

Одержано 26.03.2019

УДК 342.9

ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ БРИГАДИР,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри трудового та господарського права факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-3181-3410>

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Гарантіям професійної діяльності поліцейських по суті присвячений увесь Закон України «Про Національну поліцію», а безпосередньо ст. 62, яка закріплює правові, організаційні, матеріальні та економічні гарантії професійності, незалежності і неупередженості діяльності як окремого поліцейського, так і всієї поліції в цілому.

Однак проведений аналіз законодавства України та практики його застосування щодо роботи поліції вказує на те, що гарантування діяльності окремого поліцейського є більше метою, а ніж станом. Зосереджувати увагу на детальному аналізі змісту ст. 62 Закону України «Про Національну поліцію» вважаємо недоцільним в рамках цієї роботи. Вбачається за доцільне поглянути на проблему з точки зору громадянина та безпосередньо поліцейського.

Стаття 12 Закону України «Про Національну поліцію» фіксує принцип безперервності, на реалізацію якого кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського. Таким чином поліцейський має бути готовий будь-коли професійно захистити інтереси громадянина, а сам допуск поліцейського до служби передбачає його здатність на фаховому рівні здійснювати вказану роботу.

Однак саме професійність поліцейських викликає найбільше нарікань з боку громадян останнім часом. З розвитком інформаційних технологій та доступністю сучасної апаратури для

відеофіксації, поодинокі факти некомпетентності поліцейських стають доступними для перегляду широким колом громадян нашої країни. Існує велика кількість Ютуб-каналів та ресурсів (з сотнями тисяч підписників та мільйонами переглядів), які спеціалізуються саме на зборі та демонстрації відеоматеріалів в яких в не найкращому світлі показана компетентність окремого поліцейського. Не поодинокими випадками є фіксація посилання поліцейського на неіснуючі законодавчі акти. Це призводить до поширення та вкорінення суспільної думки щодо низької кваліфікації та невисокого інтелектуального рівня всіх поліцейських в цілому.

Зарадити цьому, здавалось би, мала система професійної підготовки поліцейських. Однак, перманентне реформування органів поліції (міліції) призводить до постійного неузгодження планів підготовки майбутніх поліцейських до вимог керівництва та населення. При цьому, вимоги керівництва до змісту та результату навчання інколи діаметрально протилежні до вимог суспільства, а інколи і представників державних органів.

У процесі реформування системи «поліцейської» освіти виказувалася позиція про доцільність відмови від отримання вищої юридичної освіти поліцейськими, а зосередження на юрисдикційній підготовці – по суті вмінню правильно заповнити бланки протоколів. Суспільство ж вимагає від поліцейського знання законодавства на рівні адвоката. Більше того, в разі виникнення конфліктних ситуацій, органи прокуратури до працівників поліції відносяться так, ніби ті мають вищу юридичну освіту і знають як діяти в будь-якій ситуації з посиланням на розгалужену систему чинного законодавства. В системі підготовки поліцейських з вищою юридичною освітою, теж не все так добре. Навчальні плани підготовки поліцейських все більше скорочуються в частині курсів які носять фахово-правовий характер, але на перший погляд не входять до компетенції поліцейського (курси цивільного, господарського, земельного права тощо). Перевага надається дисциплінам які вивчають регламентацію притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності. Однак, не існує поліцейських галузей права, а кримінальна та адміністративна відповідальність настає за порушення в різних галузях права. Виникає ситуація коли як притягнути до відповідальності поліцейський знає, а за що не знає. Адже, досить часто саме поліція є першим ешеленом захисту інтересів суспільства та держави від протиправних посягань.

Для ілюстрації наведемо такі приклади як все частіші випадки так званого рейдерського захоплення підприємств. Коли невстановлені особи захоплюють підприємство, при появі працівників поліції вказують на існування цивільно-правового спору щодо приналежності підприємства. Від слів «цивільно-правовий спір» поліція самоусувається від вступу в конфлікт та вказує на необхідність вирішення «спору» в суді. Абсурдність ситуації полягає в тому, що приналежність підприємства встановлюється запитом до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб підприємців, який можна зробити он-лайн. Досить часто цього не робить, зрозуміло що при фаховоспланованій операції по захопленню, відповідні записи в реєстрі будуть. Однак, фіксація цього, а потім головне притягнення всіх до відповідальності в разі незаконності такого захоплення – це головне завдання поліції, а для цього потрібні знання навіть в корпоративному праві. Тому немає поліцейських галузей права, які треба вчити майбутнім правоохоронцям, а є правопорядок в країні який і охороняє та забезпечує поліція. Адже, підприємець який створив підприємство та робочі місця на ньому, розраховує на захист поліції. В разі бездіяльності поліцейських при захопленні підприємства та припиненню його діяльності авторитетність органів правопорядку в очах цілого регіону чи населеного пункту стрімко падає.

Висновки. За таких умов, вбачається доцільним, по-перше, в системі вищої освіти МВС України відмовитися від підготовки «поліцейських юристів», які вміють працювати тільки з обмеженим набором нормативних приписів і не вміють кваліфікувати правопорушення та застосовувати законодавство у всій його розгалуженості. По-друге, на законодавчому рівні необхідно встановити відповідність вимог до поліцейського рівню його підготовки та компетенції. Адже рядовий склад поліції (патрульні підрозділи), який не має та не має мати вищої юридичної освіти не може відповідати за бездіяльність або некомпетентність в разі виникнення ситуації, діям в якій він не мав бути готовим. І останнє, подолати практику залишення поліцейського на одинці з проблемами які виникли у нього в ході служби. Адже, загальне правило «роботодавець матеріально відповідає за дії працівника під час виконання трудових обов'язків» для поліції в повній мірі працює теж.

Одержано 27.03.2019